

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

2 février 2005

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 13 mars 1973 relative à l'indemnisation en cas de détention préventive inopérante, modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive et modifiant certaines dispositions du Code d'Instruction criminelle

AMENDEMENTS

N° 1 DU GOUVERNEMENT

Art. 8

Remplacer l'article 22bis, alinéa 2, en projet, par la disposition suivante:

«La requête peut être déposée de mois en mois et pour la première fois au plus tôt cinq jours avant l'expiration du délai d'un mois, à partir de la décision prise en application de l'article 22, alinéa 2. Les requêtes déposées après l'expiration de ce délai d'un mois sont rejetées comme n'étant pas recevables.»

Document précédent :

Doc 51 **1317/ (2003/2004)** :
001 : Projet de loi.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

2 februari 2005

WETSONTWERP

tot wijziging van de wet van 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor de onwerkdadige voorlopige hechtenis, tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en tot wijziging van sommige artikelen van het Wetboek van Strafvordering

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE REGERING

Art. 8

Het ontworpen artikel 22bis, tweede lid, vervangen als volgt:

«Het verzoekschrift kan van maand tot maand worden ingediend en voor het eerst ten vroegste vijf dagen vóór het verstrijken van de termijn van een maand, te rekenen van de beslissing genomen in toepassing van artikel 22, tweede lid. De verzoekschriften die na het verstrijken van de termijn van een maand worden ingediend, worden als niet-ontvankelijk verworpen.»

Voorgaand document :

Doc 51 **1317/ (2003/2004)** :
001 : Wetsontwerp.

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à déterminer le moment du dépôt de la requête lorsqu'une ordonnance de maintien en détention préventive est prise en application de l'article 22, alinéa 2. Les requêtes déposées tardivement sont rejetées comme n'étant pas recevables.

N° 2 DU GOUVERNEMENT

Art. 8

Compléter l'article 22bis, en projet, par un nouvel alinéa, rédigé comme suit:

«L'ordonnance de maintien en détention préventive est valable pour trois mois à dater du jour où elle est rendue.».

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à préciser que l'ordonnance de maintien en détention préventive, prise par la chambre du conseil après que l'inculpé a déposé une requête de mise en liberté conformément à l'article 22bis en projet, est valable pour une nouvelle période de trois mois.

La ministre de la Justice,

Laurette ONKELINX

N° 3 DE M. WATHELET

Art. 6

Insérer un 3°bis, rédigé comme suit:

«3°bis. Au § 6, alinéa 1er, les mots «et revêtu de son sceau» sont supprimés».

JUSTIFICATION

Tel que rédigé, le défaut d'apposition du sceau du juge qui a décerné le mandat d'arrêt entraînerait la nullité de ce mandat. L'inculpé serait remis en liberté.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe het tijdstip van indiening van het verzoekschrift tot invrijheidstelling vast te leggen, wanneer een beschikking is genomen tot handhaving van de voorlopige hechtenis in toepassing van artikel 22, tweede lid. Laattijdig ingediende verzoekschriften worden verworpen als niet-ontvankelijk.

Nr. 2 VAN DE REGERING

Art. 8

Het ontworpen artikel 22bis aanvullen met een nieuw lid, luidend als volgt:

«De beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis is geldig voor drie maanden vanaf de dag waarop ze wordt gegeven.».

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe te expliciteren dat de beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis, genomen door de raadkamer nadat de verdachte een verzoekschrift tot invrijheidstelling heeft ingediend overeenkomstig het ontworpen artikel 22bis, geldt voor een nieuwe periode van drie maanden.

De minister van Justitie,

Laurette ONKELINX

Nr. 3 VAN DE HEER WATHELET

Art. 6

Een punt 3°bis invoegen, luidend als volgt:

«3°bis. In § 6, eerste lid, worden de woorden «, en wordt met zijn zegel bekleed» weggelaten».

VERANTWOORDING

Krachtens de bewoordingen van deze bepaling zou het bevel tot aanhouding nietig zijn zo het zegel van de rechter die dat bevel heeft verleend er niet op voorkomt. In dat geval zou de verdachte opnieuw in vrijheid moeten worden gesteld.

Cette formalité est pourtant désuète et n'ajoute aucune plus-value. Il fait veiller à ne pas créer de sanctions étrangères aux droits de la défense.

Lors des discussions sur le projet «Grand Franchimont» au Sénat (proposition contenant le Code de procédure pénale (Doc. Sénat, 3-450)), les membres de la commission de la Justice ont proposé de supprimer purement et simplement cette formalité.

C'est l'objet du présent amendement.

N° 4 DE M. WATHELET

Art. 5

Remplacer l'article 5 par l'article suivant:

«Art. 5. — À l'article 28 de la loi du 13 mars 1973 relative à l'indemnisation en cas de détention préventive inopérante, sont apportées les modifications suivantes:

1) Le § 1er, b) est remplacé par ce qui suit:

«b) si elle a bénéficié d'une ordonnance ou d'un arrêt de non-lieu motivé par le constat de l'insuffisance des charges. Dans ce cas, la demande ne pourra être introduite qu'après l'extinction de l'action publique;»;

2) Au § 5, alinéa 1er, les mots «de la décision du Ministre» sont remplacés par les mots «de la notification de la décision du ministre».

JUSTIFICATION

L'article 5 vise à adapter l'article 28, § 5, alinéa 1er, de la loi du 13 mars 1973 relative à l'indemnisation en cas de détention préventive inopérante suite à l'arrêt rendu par la Cour d'arbitrage du 26 novembre 2003. Cette adaptation est reprise au 2).

Il convient cependant de modifier également l'article 28, § 1er, b), de la même loi suite à l'arrêt rendu le 13 janvier 2005 dans l'affaire Capeau c/ Belgique par la Cour européenne des droits de l'Homme (adaptation reprise en 1)).

Selon l'article 28, § 1er, b), de cette loi, une personne peut prétendre à une indemnité pour détention préventive inopérante si, après avoir bénéficié d'une ordonnance ou d'un arrêt de non-

Die vormvereiste is echter uit de tijd en biedt geen enkele meerwaarde. Voorkomen moet worden dat de rechten van de verdediging bezwaard worden door sancties die met de zaak zelf geen uitstaans hebben.

Bij de bespreking in de Senaat van het zogenaamde «ontwerp-grote Franchimont» (wetsvoorstel houdende het Wetboek van strafprocesrecht, Stuk Senaat 3-450/1), hebben de leden van de commissie voor de Justitie voorgesteld die vormvereiste zonder meer op te heffen.

Dat is ook het doel van dit amendement.

Nr. 4 VAN DE HEER WATHELET

Art. 5

Dit artikel vervangen door wat volgt:

«Art. 5. — In artikel 28 van de wet van 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1) paragraaf 1, b), wordt vervangen door wat volgt:

«b) indien wat hem betreft, een beschikking of een arrest van buitenvervolginstelling is gewezen op grond van de vaststelling dat de bewijslast ontoereikend was. In dat geval mag de aanvraag pas worden ingediend nadat de strafvordering is vervallen.»;

2) in § 5, eerste lid, worden de woorden «na de beslissing van de minister» vervangen door de woorden «na de kennisgeving van de beslissing van de minister».

VERANTWOORDING

Artikel 5 strekt ertoe te voorzien in een aanpassing van artikel 28, § 5, eerste lid, van de wet van 13 maart 1973 betreffende de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis; die wijziging wordt ingegeven door een arrest dat het Arbitragehof op 26 november 2003 heeft gewezen. Die aanpassing is vervat in punt 2) van dit amendement.

Artikel 28, § 1, b), van dezelfde wet behoort echter ook te worden gewijzigd, ingevolge het arrest dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op 13 januari 2005 heeft gewezen in de zaak Capeau t. België; die tweede aanpassing is opgenomen in punt 1) van dit amendement.

Krachtens artikel 28, § 1, b), van voornoemde wet mag een persoon aanspraak maken op een vergoeding voor onwerkzame hechtenis «indien hij, na een beschikking of een

lieu, elle justifie d'éléments de fait ou de droit démontrant son innocence.

Dans son arrêt, la Cour souligne qu'on ne saurait à bon droit renverser purement et simplement la charge de la preuve dans le cadre de la procédure de l'indemnisation introduite suite à une décision définitive de non-lieu à poursuites. Pour la Cour, le fait d'exiger, comme le fait l'article 28, § 1er, b), de la loi précitée, que la personne apporte la preuve de son innocence pour pouvoir bénéficier d'une indemnisation, ce qui donne à penser que la juridiction considère l'intéressé comme coupable, apparaît déraisonnable et révèle une atteinte à la présomption d'innocence. Elle conclut qu'il y a violation de l'article 6, § 2, de la Convention.

Il convient donc de supprimer ce renversement de la charge de la preuve. Par ailleurs, on sait que la décision de non-lieu n'est pas revêtue de «l'autorité de la chose irrévocablement jugée» et que l'instruction peut être rouverte — tant que l'action publique n'est pas éteinte — pour survenance de charges nouvelles (art. 246 e.s. du C. Cr.). Il convient donc de préciser que la demande d'indemnisation ne pourra être introduite qu'après l'extinction de l'action publique.

Melchior WATHELET (cdH)

arrest van buitenvervolginstelling te hebben bekomen, het bewijs levert dat er gegevens in feite of in rechte aanwezig zijn waaruit zijn onschuld blijkt».

In dat arrest geeft het Europese Hof aan dat het niet kan dat de bewijslast gewoon wordt omgekeerd in het raam van de procedure tot vergoeding die wordt ingezet na een in kracht van gewijsde gegane beslissing tot buitenvervolginstelling. Het Hof is van oordeel dat indien wordt geëist dat de betrokkene het bewijs van zijn onschuld moet aandragen om aanspraak te maken op een vergoeding (zoals opgelegd bij artikel 28, § 1, b), van voormelde wet), zulks betekent dat de rechtbank de betrokkene schuldig acht. Dat komt onredelijk over en tast het vermoeden van onschuld aan. Het Hof komt tot de slotsom dat artikel 6.2 van het Verdrag wordt geschonden.

Die omkering van bewijslast behoort bijgevolg te worden opgeheven. Voorts is het een feit dat de beslissing tot buitenvervolginstelling geen «in kracht van in gewijsde gegane rechterlijke beslissing» is en dat het onderzoek kan worden heropend (zie artikel 246 en volgende van het Wetboek van strafvordering). Derhalve moet worden gepreciseerd dat de vergoedingsaanvraag pas mag worden ingediend nadat de strafvordering is vervallen.